

Zubní lékařství II.

Provizorní výplňové materiály

Rozdělení výplní

– Plastické výplně:

Vkládají se do kavity v plastickém (měkkém) stavu, v kavitě ztuhnou.

– Rigidní výplně (inlaye, onlaye)

Zhotovují se mimo ústa, nejčastěji v zubní laboratoři a do kavity se upevní tmelícím materiálem (cementem).

Rozdělení výplní a výplňových materiálů

– Provizorní výplně – provizorní výplňové materiály:

Vkládají se do kavity na omezenou dobu – dny, týdny

– Trvalé - definitivní výplňové materiály

Vkládají se do kavity na neomezenou dobu

Provizorní výplňové materiály

- Slouží k provizornímu uzavěru kavity v případě, že nelze použít definitivní výplň
  - pro období než se zhotoví definitivní nepřímo zhotovená rekonstrukce (např. inlej)
  - z důvodů zánětu dásně
  - z důvodů expektativních
  - z důvodu separace
  - z důvodů časových
  - z důvodu překrytí léčebných vložek

Provizorní výplňové materiály

- Zinkoxidsulfátový cement
- Gutaperča
- Zinkoxideugenolová pasta a cement
- Zinkoxidfosfátový cement
- Zinkoxidkarboxylový cement
- Jednosložkové materiály na bázi sádry a organických tmelů
- Jednosložkové materiály na bázi pryskyřic

Zinkoxidsulfátový cement(Fletcher)

Prášek: oxid zinečnatý, síran
zinečnatý
sádra, dextrin, chuťová korigencia

Tekutina: voda (destilovaná)
Providentin, Hydrodont

Jednosložkové materiály používané místo zinkoxidsulfátového cementu

Na bázi organických tmelů,
pryskyřic a (sádry):

- Provimat HV (Spofadental, ČR)
- Cavit (Espe, Německo)
- Litark (LASCOD, Itálie)
- Proviso (M+W Dental, Německo)

Cavit™ pro okluzálně zatížené výplně, zvýšená tvrdost

Cavit™ W pro postendo, snížená tvrdost, zvýšená adheze

Cavit™ G pro inleje, odstranění bez vrtáčku

Zinkoxideugenolová pasta

Prášek: Oxid zinečnatý

Tekutina: hřebíčkový olej nebo eugenol nebo
směs obojího

Zinkoxideugenolový cement

*Původně pasta z oxidu zinečnatého a hřebíčkového oleje a eugenolu.
V současné době cementy – další přísady (1. cement Wessler 1894)*

Prášek:

Oxid zinečnatý (69,3%)

Kalafuna (29,3%)

Stearát zinku (1,0%)

Octan zinku (0,7%)

Tekutina:

Eugenol 85%, olivový olej 15%

Zinkoxideugenolový cement

Modifikace ve složení

Prášek:

Oxid zinečnatý (80%) nebo 70% oxid zinečnatý a 30% alumina

Methylmetakrylátová pryskyřice (20%)

Stearát zinku (1,0%)

Octan zinku (0,7%)

Tekutina:

Eugenol nebo eugenol (37,5) plus 62,5 EBA (etoxybenzoová kyselina)

Zinkoxideugenolové sealery – výplně kořenových kanálků

Modifikace ve složení

Prášek:

Oxid zinečnatý (41%), stříbro, kalafuna, thymol

Tekutina:

Eugenol

(variacie)

Zinkoxideugenolový cement

Prášek

70% oxidu zinečnatého

10-15% přírodních pryskyřic

1% urychlovače tuhnutí (urychlovač je např. octan

zinečnatý nebo stearát zinečnatý

5-10% anorganické plnivo –

např. skelná vlákna nebo křemen)

Tekutina

85 %Eugenol, oliv.olej

Zinkoxideugenolový cement

Vlastnosti

Dobrá biologická snášenlivost

Antiseptický účinek

Malé objemové změny při tuhnutí

Dobrá tepelně izolační schopnost

Obtížnější míchání

Inhibují tuhnutí kompozitních materiálů a adhezivních systémů

Pevnost v tlaku max 35 MPa

Zinkoxideugenolový cement

Podstata tuhnutí:

Vznik eugenolátu zinečnatého. (Se dvěma molekulami eugenolu reaguje 1 molekula oxidu zinku. Eugenolát stmeluje nezreagované částice). EBA rovněž reaguje s oxidem zinečnatým chelátovou reakcí.

Reakci urychluje voda a vyšší teplota.

Příprava:

Do kapky tekutiny se vpravuje maximum prášku, do nelepivé konzistence.

Zinkoxideugenolový cement

Příprava:

Do kapky tekutiny se vpravuje maximum prášku, do nelepivé konzistence.

Aplikace:

Suchým hladítkem do suché kavity vlhko urychluje tuhnutí

Zinkoxideugenolový cement

Použití

- Provizorní výplň (expektativní výplň, často v kombinaci s hydroxidem vápenatým např. při intermitentní exkavaci)
- Podložka
- Výplň do kořenového kanálku (dočasné zuby, resorpce)
- Sealer
- Parodontologický obvaz
- Provizorní tmelící materiál
- Materiál k plnění kořenového kanálku a tergo (při apikální chirurgii).

Noneugenolové cementy – olejové cementy

Prášek:

Oxid zinečnatý

Tekutina:

Aromatický olej, mohou obsahovat též olivový olej, bílou vazelínu, kyselinu olejovou a včelí vosk

Zinkoxidfosfátový cement, zinkfosfátový cement

Prášek:

oxid zinečnatý (90%) oxid hořečnatý (8,2 -10%)

Mohou být stopy dioxidu křemíku, trioxidu vizmutu, oxidu

barya, oxidu kalcia, sulfátu barya.

Tekutina:

kyselina ortofosforečná – vodný roztok (50% - 60%)

zneutralizovaný do prvního titračního stupně oxidem hlinitým nebo zinečnatým

Zinkoxidfosfátový cement

- Podstata tuhnutí:
- vzniká fosforečnanový tmel krystalické struktury (fosforečnan zinečnatý – hopeit)

- Vlastnosti
- mechanická odolnost (pevnost v tlaku až 100 MPa)
- hermetický uzávěr kavity
- kyselost – klesá po ztuhnutí
- tuhne exotermickou reakcí
- rozpustnost ve slinách (korozivní účinek organických kyselin obsažených ve slině)
- dobrá adheze k suchým stěnám kavity, smrštění při tuhnutí a spára (není hermetický)

Zinkoxidfosfátový cement

Vlastnosti

- mechanická odolnost
- hermetický uzávěr kavity
- kyselost – klesá po ztuhnutí
- tuhne exotermickou reakcí

Zinkoxidfosfátový cement

Použití

Provizorní výplň, nehodí se do blízkosti zubní dřeně (pH)

Podložka

Tmelicí materiál

Kořenová výplň (obsolentní)

Výrobky

Adhesor Normal, Adhesor Rapid (Spofadental, ČR)

Harvard phosphate cement (Harvard, Německo)

Zinkoxidfosfátový cement

Příprava:

Na drsné straně skla, nerez lopatka, postupné přidávání prášku do tekutiny, dobré rozetření

Tuhnutí 2 – 4 min nebo 4 – 6 min. Vliv teploty a hustoty cementu.

Zinkoxidfosfátový cement

2 konzistence:

Konzistence tmelu –provizorní výplň, podložka

Konzistence smetany

Kořenová výplň

Tmelící materiál

Zinkoxidkarboxylový cement, Zinkpolyakrylátový cement, karboxylový cement)

- Prášek
- V podstatě shodný s práškem zinkoxidfosfátového cementu,
jemnější zrno
- Tekutina
- Kyselina polyakrylová

Zinkoxidkarboxylový cement,

Podstata tuhnutí:

- Vznik polyakrylátu zinečnatého (síťovnění řetězců polykyseliny – polyakrylátový gel s nezreagovanými částicemi oxidu zinečnatého). Reakci urychluje teplo, zpomaluje chlad.

Zinkoxidkarboxylový cement

– Příprava

Na hladké straně skla nebo neabsorbující podložce nerez lopatkou do dosažení hladkého povrchu.

Zinkoxidkarboxylový cement

Vlastnosti a srovnání se zinkoxidfosfátovým cementem

- Ztuhnutí za 7-9 min po namíchání
- Tloušťka filmu je větší než u zinkoxidfosfátového cementu
- Pevnost v tlaku nižší
- Kyselost zpočátku vyšší, molekula polykyseliny velká – nedráždí pulpu
- Nepatrné tepelné zabarvení reakce
- Vazba k dentinu a sklovině
- Menší prostupnost

Zinkoxidkarboxylový cement

- Použití
- Podložky
- Cementování včetně ortodontických kroužků
- Kořenová výplň (zřídka)

Zinkoxidkarboxylový cement

– Použití v podstatě shodné se zinkoxidfosfátovým cementem

Adhesor Carboxy

Adhesor Carbofine

Gutaperča

– Gutaperča

Zaschlá šťáva ze stromu *Isonandra gutta*.

Chemické složení podobné kaučuku.

Krystalická struktura, termoplastický materiál.

Gutaperča

- Beta fáze – pokojová teplota
- Semisolidní konzistence

- Alfa fáze 42° – 49° C
- Plastická
  - Gamma fáze 56° – 62° (amorfní)
- Při zahřátí expanze, při tuhnutí kontrakce (nejsou shodné)

- Pomalé chladnutí (0,5° za minutu) – zůstává alfa fáze
- Rychlejší tuhnutí – zpět beta fáze

Gutaperča jako provizorní výplň

Složení, vlastnosti, použití

Je plněna oxidem zinečnatým (4 – 7:1)

Tyčinky na provizorní výplně – uzávěr kavity není hermetický, výplň lze odstranit vcelku, po preparaci na inlay.

:

Gutaperča pro endodoncii

Gutaperča 19% – 22%

Oxid zinku 59 - 79%

Soli těžkých kovů 1% - 7%

Vosk nebo pryskyřice 1% - 4%

Materiál pro plnění kořenových kanálků v kombinaci s plastickou výplní – sealerem.

Světlem tuhnoucí provizorní materiály

Pryskyřice tuhnoucí světlem do polotuhé gumovité konzistence. Kavitu nauzavírají hermeticky, odstraní se vcelku. Vhodné po otisku na inlay.

